

CVIČEBNÍ LISTY

Příloha „Vojenských rozhledů“.

Redaktoři: Brig. generál Jiří Birula a podplukovník gšt. František Pobunek.

Brig. generál Jiří Birula:

Jezdecká skupina v bitvě za podmínek střetnutí v zalesněném terénu.

Mapa 1:75.000 Rychnov n. Kněžnou (3956).

(Dokončení.)

Co se týká nepřítele, vzhledem k situaci na frontě, která byla známa včera večer, může se vážně předpokládat, že volné, t. j. nezalesněné prostory u Hoděšovic a u Bělečka, jsou zcela nebo částečně již v rukou červených. Je-li tomu tak, může se tedy nepřítel již ráno pokusit o další proniknutí zalesněným prostorem, a to buď na Vys. Chvojno, aby zmocněním se této terénní bašty ohrozil bok a tyl 14. divise, jejíž křídlo více méně visí u Býšť, anebo směrem na Albrechtice, Týniště n. Orli. k vymanévrování jižního křídla 15. divise. První směr je pro nepřítele snadnější a zásah vzhledem k situaci 14. divise účinnější; druhý směr co do terénu velmi obtížný s dosti problematickým výsledkem již vzhledem k řece Orlici, která je nyní značně rozvodněna.

Lze očekávat v zalesněném pásmu zásah značnějších nepřátelských sil? Spíše menších, poněvadž nepřítel během včerejšího dne úspěšně postupoval v přehledném terénu za naprosté spolupráce svých zbraní. Nemá zajisté ještě důvodů, aby příští den manévroval s většími silami v lese, zejména když dosud nezjednal těsný dotyk s opevněným postavením severně a severozápadně od Týniště n. Orli., které by se ovšem dalo dobře vyvrátit pronikáním v zalesněném pásmu.

Buď jak buď skupina JP. 12 musí počítat, že se při provádění svého úkolu může střetnout s nepřítelem již v prostoru Vys. Chvojna nebo severněji a že v nejlepším případě bude o prostor Hoděšovice a Bělečko bojovat.

Nevyjasněná vlastní situace v lese nabádá k opatrnému jednání, zejména proto, že se neví, kde je křídlo 15. divise. Severní křídlo 14. divise u Býšť se nezdá přirozeným, nemluvě již o nevýhodě tohoto bodu vzhledem k Hoděšovicím, kde nepřítel již pravděpodobně je. Lze předpokládat, že ono křídlo bude v noci na 30. dubna poněkud staženo dozadu, aby ráno nebylo vyčáno přímému úderu od severu. Avšak celková situace 14. divise již při pouhém pohledu na mapu vyžaduje velmi rozhodného a rychlého jednání od skupiny JP. 12, poněvadž nepřítel má dosud na křídle této divise naprostou volnost jednání a může již v ranních hodinách 30. dubna její sestavu velmi citelně ohrozit.

Pokud jde o samostatnou skupinu JP. 12, je rozdělena tak, že většina jejích sil může zasáhnout teprve v 6 až 7 hod. 30 dubna, část sil, t. j. SPO. 14 může zakročit již za svítání. Tuto okolnost, co se týče SPO. 14, lze hodnotit jako velmi příznivou, poněvadž blízké umístění SPO. k frontě a zejména za ohroženým křídlem 14. divise dává veliteli skupiny možnost včasné zasáhnout touto třeba i malou jednotkou, aby byly vytvořeny nejvhodnější podmínky pro zásah hlavních sil skupiny. Vzdálenost Vys. Mýto, Borohrádek je 18 km; počítáme-li, že jezd. pluk 12 bude hotov k vyrazení kolem 2.30 hod., může dorazit do Borohrádku ještě před 5. hodinou, tedy snad i nepozorován nepřátelským letectvem.

Pouhý pohled na terén znázorněný na mapě ukazuje hned důležitost prostoru Vys. Chvojna, který vzhledem k situaci 14. divise musí být co nejdříve zajištěn. Dále včasné držení téhož prostoru umožní skupině rychlé přesuny z prostoru Borohrádku na západ a zajistí alespoň nejnutnější volnost jednání vzhledem k úkolu stanovenému velitelem AS.

Sám les se zdá dobře prostupný; je dostatek jak silnic, tak i lesních cest.

Z těchto povšechných úvah si může velitel skupiny JP. 12 učinit tento závěr:

1. počítat s pravděpodobným střetnutím s nepřítelem v lese ještě před dosažením prostoru Bělečko, Hoděšovice,
2. situace na frontě vyžaduje rychlého a rozhodného jednání,
3. terén ukazuje velkou důležitost prostoru Vys. Chvojna.

Počáteční rozhodnutí velitele skupiny bude tedy záležet v samostatné akci SPO. 14, který dostane za úkol zmocnit se za svítání Vys. Chvojna, vyslat průzkum na Hoděšovice, Bělečko a Suté Břehy k získání zpráv o nepříteli, resp. k vyhledání styku s jednotkami 15. divise. S gros skupiny vyrazit z Borohrádku nejpozději v 5.15 hod., aby akce SPO. nebyla osamocena a naopak jeho možného úspěchu mohlo být využito. Jestliže se SPO. střetne v lese se silnějším nepřítelem, má mu klást takový odpor, aby nepřítel byl nucen zasadit co největší počet svých sil a tím byl umožněn rozhodný zásah gros sil skupiny. Bude-li SPO. donucen k ústupu, udržet Vys. Chvojno, aby nepřítel nenabyl volnosti jednání z tohoto prostoru, ba naopak, aby byla umožněna boční akce jezd. pluku 12.

Vidíme tedy, že velitel JP. 12 pomýšlí v každém případě na rychlou a rozhodnou akci své skupiny a tvoří si v své fantasii jakési pravděpodobnější předpoklady možného manévru proti nepříteli, aby pak mohl splnit svůj úkol, t. j. zmocnit se prostoru Bělečko, Hoděšovice a zajistit tak především severní bok 14. divise. Jak se tohoto prostoru zmocní, ještě ani neuvažuje, poněvadž prozatím vychází z docela odůvodněného předpokladu, že především bude musit svést boj s nepřítelem, který se mu postaví v cestu, a pak se teprve podle situace rozhodne k další akci.

Po těchto úvahách, které si vyžádaly poměrně krátkého času — asi 15 minut, snad bude čas, aby se velitel pluku odebral do Vys. Mýta a tam vydal písemný rozkaz pro celou svou skupinu? Je 1.30 hod., pluk ještě nevyrazil, může tedy velitel JP. 12 mluvit osobně se svými podřízenými a p. Co myslíte, čtenáři, máte snad jiný návrh?

Zajisté, že činnost velitele skupiny není ještě ani zdaleka skončena a čas se již stává poznenáhlu příliš drahocenným, aby byl obětován psaní rozkazů. Přece velitel skupiny nebyl ještě ani u velitelství divise, v jejíž prospěch a hlavně na jejímž křídle má ráno zasáhnout, nemluvil s velitelem SPO. 14, který, jak víme, má celou akci skupiny připravit a zajistit; konečně neví dosud nic o jižním křídle 15. divise, což mu zajisté nemůže být jedno!

Vlastní pluk každou chvíli může být již hotov a škoda každé minuty, aby zůstával v nečinnosti.

Nuže, již jsme nadhodili několik otázek, které nám jaksi samy napovědí další činnost našeho velitele skupiny, který již ovšem nemá času nazbyt a musí rychle jednat. Jede tudíž nejdříve do Holic k veliteli SPO. 14, avšak přes Vys. Mýto, aby stanovil hodinu vyrazení svého pluku, uvědomil docela stručně svého zástupce o situaci, nařídil mu včasné vyslání průzkumu k zjištění situace v lese, kde se předpokládá křídlo 15. divise,³⁾ a konečně odesílá svého zpravočajského důstojníka do Týniště n. Orli. pro zprávy, poněvadž na osobní styk s velitelstvím severní divise již mu nezbude potřebný čas.

Po 15minutovém zdržení ve Vys. Mýtě odjíždí velitel skupiny do Holic a vzhledem k značné frekvenci trénů na státní silnici doráží tam teprve ve 3 hodiny. V Holicích se doví, že SPO. 14 odešel z Holic ještě před půlnocí směrem k frontě a nikdo mu nic přesnějšího nemůže říci. V Holicích je telefonní stanice, avšak spojení s divisí bylo před krátkou dobou přerušeno. Našemu veliteli skupiny nezbyvá nic jiného, než aby poněkud pozměnil svůj cestovní plán a odebral se co nejdříve na SV. divise k vyjasnění situace divise a osudu SPO. 14!

Ve 3.20 hod. dostává velitel skupiny od přednosta operačního oddělení štábu 14. divise, a to v Dol. Rovni, tyto informace: Severní křídlo divise je na záp. okraji lesa Lípy, východně od osady Svobody, kdežto fronta divise probíhá přes západní okraj lesa Žernov i dále přes Časy na Kladinu. Jedna rota 60. p. pluku, která u Hoděšovic chránila jeho severní bok, byla prý k večeru zaskočena a zajata. V lese severně od Hoděšovic, snad u Bělečka, bylo slyšet palbu již za úplné tmy. Je možné, že to byly jednotky 15. divise, avšak je to pouhá domněnka, poněvadž velitelství této divise samo nemá žádné zprávy o situaci v lese. Velitel 60. p. pluku hlásí, že ráno bude mít asi 2 rotu v záloze za svým severním křídlem k čelení nepřátelskému obchvatu z lesa. Avšak, kde bude

³⁾ Nemusíme snad podotýkat, že průzkum musí být vyslán ještě za přesunu pluku a nikoliv až po dosažení prostoru Borohrádku.

tato záloha umístěna a kde přesně je severní křídlo tohoto pluku, velitelství divise ještě nevědělo. SV. 60. pluku mělo být ve Chvojenci. Dále se dověděl o osudu SPO. 14, který vzhledem k nejasné situaci v lese a z obavy o Vys. Chvojno byl již ve 23 hod. z rozkazu velitele divise dirigován na Vys. Chvojno s úkolem zajistit tento bod. SPO. 14 byl rovněž celý den v boji a teprve kolem 20 hod. byl stažen do Holce; stav mužstva a koní dosti dobrý, ačkoli SPO. měl během včerejšího dne kolem 20% ztrát. Má asi 100 jezdců a má 1 četu těžkých kulometů; nedisponuje žádnou útočnou vzbou. Na dotaz velitele skupiny, má-li divise zprávy o situaci SPO. a kde jest jeho velitel, nemohl dostat přesnou odpověď; pravděpodobně, že velitel SPO. je již ve Vys. Chvojnu.

*

Byly 3.40 hod. a bylo ovšem zřejmo, že je nutno stůj co stůj a co nejdříve vyhledat velitele SPO., informovat ho o úkolu skupiny a dát mu ústní rozkazy pro ranní akci. Jel tedy velitel JP. 12 zase přes Holice do Vys. Chvojna a cestou zhodnocoval zprávy získané u štábu 14. divise, které jako obvykle po ústupu nebyly valné. Avšak přece potvrdily předpoklady velitele skupiny o nepříteli, pokud jde o Hoděšovice, snad i o Bělečko; rovněž také co se týče předpokládaného střetnutí jiho-východně od tohoto prostoru. Za nynější situace severního křídla 14. divise snad dobytí Hoděšovic a Bělečka nemá již takový význam, jaký mu přisuzoval velitel AS. za jiných předpokladů, na každý způsob však úkol zajistit severní bok 14. divise, vyhledat a udržovat styk s jižním křídlem 15. divise nabýval, vzhledem k informacím získaným v Dol. Rovni, ještě většího významu a důrazu.

Tyto úvahy velitele skupiny byly před samým Vys. Chvojnem přerušeny tlumenými ranami z pušek v lese ve směru, v kterém jel, a zvoláním strážného asi v 200 m jižně od Vys. Chvojna. Byl to příslušník SPO., což velmi uklidnilo našeho velitele, avšak na druhé straně bylo vidět, že se velitel SPO. necítí nikterak bezpečným, když postavil stráž i ve směru, odkud sám přišel.

Velitel SPO. 14, neobyčejně odvážný a iniciativní důstojník, hlásil, že Vys. Chvojna dosáhl pěším pochodem v 0.30 hod. a že ihned vyslal pěší průzkumné hlídky, vybrané z nejlepších patračů a vedené důstojníky. Od hlídky 3, která byla vyslána po východní silnici na Sutě Břehy k hledání styku s křídlem sousední divise, dostal ve 2.50 hod. hlášení, že vlastní péchota, asi 1 pěší četa 64. p. pluku,⁴⁾ je zakopána podél udržované vozové cesty od Homole kóta 315 na východ a že vidlice cest východně od Homole je zajištěna těžkým kulometem. O nepříteli nejsou žádné zprávy. Hlídka 2 byla současně vyslána po silnici na Bělečko, avšak již asi 1 km severozápadně od vidlice cest s hájovnou ocitla se v palbě lehkého kulometu. Podle všech známek se dalo s jistotou soudit,

⁴⁾ Patří do svazku 15. divise.

že je to nepřítel. Hlídka zůstala v dotyku s nepřítelem, což i bylo jejím úkolem. Hlídka 1, vyslaná na Hoděšovice po neudržované vozové cestě přes kotu 304 a hájovnu v lese k zjednání dotyku s nepřítelem na tomto směru, nehlásila dosud nic, ačkoli měla poslat i záporné hlášení po dosažení udržované vozové cesty, vedoucí z Chvojence přes kotu 296 k vidlici cest jihovýchodně od hájovny v lese. Velitel SPO., domnívaje se, že hlídka zbloudila, vyslal ve 3 hod. novou hlídku v témž směru a se stejným úkolem. Jinak velitel SPO. neodeslal žádného zbytečného vojína a měl celý svůj oddíl pohromadě. Na dotaz velitele JP. 12 u velitele průzkumné hlídky 3, má-li četa 64. p. pluku, která byla zjištěna u Homole nějaké zprávy o vlastním pluku a s kým má spojení napravo, nemohl mu velitel hlídky nic určitého říci, poněvadž opominul se řádně informovat o situaci.

Velitel JP. 12 velmi hodnotil tuto tak závažnou zprávu, co se týče hlídky 3, avšak přece nevěděl, je-li tato četa skutečně křídelní četou nebo četou úplně osamocenou nebo odtrženou od vlastních sil, která již bojuje na vlastní vrub, a konečně nevěděl nic o její vnitřní hodnotě.

Pro nás je tento fakt školním příkladem toho, jak velkou bojovou inteligenci musíme vyžadovat od svých velitelů PH. a PO., kteří obvykle dostávají jen velmi stručné a povšechné úkoly, aby na základě těchto úkolů dovedli dodat nejpřesnější, nejpodrobnější a při tom i nejhodnotnější zprávy.

Při této příležitosti pokládám za účelné zdůraznit tu okolnost, že se naše průzkumné pozemní orgány při konání své tak těžké, avšak i zvlášť významné služby spokojují obvykle v svých zprávách jen s fakty a nejdou do hloubky, která má neméně důležitý význam pro velitele, jenž těží z těchto zpráv při svém rozhodování.

„Postřeloval jsem v 8 hod. nepřátelskou hlídku vyražející z osady N. Hlídka ustoupila ve směru na M.“ Je to forma našich obligátních hlášení, které nemají plné ceny, poněvadž se v nich uvádí jen suchá fakta i tehdy, kdy velitel, podávající hlášení, má čas, aby poznamenal na př., že: „nepřátelské hlídky postupují velmi opatrně a pomalu...“, „nepřítel zahajuje palbu na příliš velké vzdálenosti a prozrazuje se...“, „nepřátelské PO. postupují kupředu velmi rychle a téměř nereagují na palbu našich hlídek...“ a p.

To jsou jen ukázky zpráv, kterých v hlášeních obvykle postrádáme a kterým říkáme „charakteristika nepřítele neb jeho činnosti“. Ona každé hlášení jaksi oživuje, vkládá do něho ducha a tím umožňuje nadřízenému veliteli utvořit si jakýsi dojem o nepříteli, odpovídající více méně skutečnosti.

Zamyslíme-li se trochu nad příklady charakteristiky nepřátelské činnosti, které jsem výše uvedl a které obsahují jen nepatrný počet slov a k napsání vyžadují 30 až 60 vteřin, vidíme, že každý z nich má nebo může mít za sebou jisté pozadí, které velmi často zůstává i do konce

boje ve tmě a jen zřídka kdy bývá odhaleno a vyjasněno před bojem. Zpravodajské orgány vyslané kupředu za zprávami první zvedají oponu, za kterou se skrývá celá sestava nepřítele. Proniknout až za ni se podaří velmi zřídka, avšak k ocharakterisování a osvětlení mnohdy velmi pečlivě zahaleného pozadí za první nepřátelskou oponou, musí přispět každý velitel, který jest odeslán za zprávami, poněvadž jinak by nebyl připraven konat toto své tak delikátní poslání.

Vidíme totéž i v našem konkrétním případě, co se týče PH. 3. Velitel této hlídky dostal rozkaz vyhledat styk se sousední křídelní divisi, našel skutečně jednu pěší četou od této divise, hlásil její přítomnost a rozmístění v jistém prostoru, avšak nevěděl:

1. reprezentuje-li tato četa skutečně bok divise a kdo je od ní napravo,
2. nic o charakteristice této čety, což má vždy neobyčejně velký význam i při pouhé spolupráci s přímým sousedem.

Na př. věděl-li velitel čety, kdo je od něho napravo a kde? Kde je velitel jeho roty a kde? Má četa střelivo? Dostalo mužstvo stravu a kdy a co jedlo naposled? Jaký má úkol velitel čety? Jak se bude chovat při nepřátelském útoku? Jaká je nálada a morální stav mužstva atd.

Musíme uznat, že odpovědi na tyto otázky buď přispějí ještě k větší nejistotě rozhodujícího velitele a donutí ho, aby této nejistotě včas a náležitě čelil, anebo kladné odpovědi odstraní i poslední zrnko této nejistoty a dá veliteli možnost vyšetřit pak co nejvíce sil pro akci hlavní. Vidíme tedy, jaký má význam na rozhodování velitele včasná a správná charakteristika těch, s kterými on bude buď kooperovat, anebo těch, proti nimž bude bojovat.

Jak se Vám zamlouvá práce SPO. 14 až dosud? Není jí mnoho, avšak je výrazná po dvou stránkách. Velitel SPO. iniciativně vyslal ihned, t. j. ještě v noci PH., a to v nejdůležitějších směrech, a za druhé se rozhodl držet své síly pohromadě, počítaje především s akcí ofensivní, ačkoli prozatím měl jen zajistit Vys. Chvojno, t. j. úkol spíše defenzivního rázu. Tyto okolnosti myslím napověděli veliteli JP. 12, že má před sebou iniciativního a prozíravého velitele.

Jsou 4 hodiny. Je čas, aby se velitel JP. 12 odebral do Borohrádku a vydal rozkazy pro další postup gros svých sil na západ. Avšak víme, že i velitel SPO. 14 nedostal ještě žádný rozkaz od velitele skupiny, kterému je nyní přímo podřízen. A tento rozkaz ovšem musí vyplývat z konečného rozhodnutí našeho velitele JP. 12 pro počáteční akci. Víme, že všechny dosavadní úvahy velitele skupiny nebyly ničím vyvráceny, ba naopak událostmi, které jsme sledovali, dostaly ještě větší oprávnění.

Okolnost, že severní křídlo 14. divise je na okrajích lesa východně od Byště a že jakýsi nepřítel je již v lese mezi Bělečkem a Vys. Chvojnem, mluví naprosto jasně, že křídlo 14. divise může být co nejdříve nepřítelem obchváčeno a vyžaduje velmi rázného zákroku od

velitele JP. 12, vzhledem k úkolu který dostal. Velitel skupiny, jsa již původně rozhodnut pro postup k zmocnění se prostoru Bělečka a pak i Hoděšovic, nařídí veliteli SPO. 14 jako předvoji skupiny zahájit postup v 5 hodin po ose háj. sev. od Vys. Chvojna, Bělečko a zmocniti se Bělečka. Při střetnutí se značnou nepřátelskou převahou vyjasnit situaci v lese a vytvořit nejvhodnější podmínky k nasazení hlavních sil. Pod silným tlakem ustupuje po ose nařízené pro postup a udrží severní okraje Vys. Chvojna. Pro přímou podporu, jako doprovodné dělostřelectvo, bude mít asi od 5'30 hod. k dispozici jednu baterii děl. odd. 85. Valný voj vyrazí z prostoru Borohrádku asi v 5 hod. a bude postupovat po ose Borohrádek, Vys. Chvojno, Bělečko.

Před 5. hod. se setkal velitel JP. 12 asi v 1200 m západně od Borohrádku s čelními prvky svého pluku, který celý odpočíval v lese podél silnice. Na zadu pluku stál děl. odd. 85. Zástupce velitele pluku očekával pohromadě s veliteli eskadron a s velitelem děl. oddílu příjezd velitele skupiny a jeho další rozkazy. Orientace o situaci a vydání rozkazu pro postup trvaly vskutku jen 5 min. Přesně v 5 hod. vyrazilo čelo pluku na Vys. Chvojno; jedna baterie odjela k SPO. 14 ještě v době vydání dispozic.

*

Vratme se nyní opět k našemu předvoji, jehož průzkumný sled byl již částečně na nepříteli a byv ráno zesílen, lehce zatlačil slabší nepřátelské hlídky zpět. Předvoj postupoval dosti rychle vpřed a již se zdálo, že má co dělat jen se slabšími prvky nepřátelské pěchoty. V 6 hod., kdy průzkumný sled překračoval čáru háj., co je 2 km jižně od Bělečka, kotu 316, Chlum, byl znenáhla přepaden hustými rojnicemi nepřátelské pěchoty, které v zápětí zjednaly dotyk i s bojovým sledem předvoje.

V 6'30 hod. se urputně bojovalo v prostoru kot 286, 283 a velitel předvoje mohl jen hlásit veliteli skupiny, který se dostavil k rozcestí silnic s háj. severně od Vys. Chvojna, kde bylo SV. SPO. 14, že může odhadnout sílu nepřítele asi na 1 pěší prapor, že nepřítel vede hlavní tlak podél silnice a západně od ní, kdežto severně od silnice byly zjištěny jen slabší hlídky; dále hlásil, že se sám sotva dlouho udrží. Bylo slyšet také rozpoutávající se boj i na severním křídle 14. div., t. j. v lese východně od vesnice Byšť, avšak žádných přesnějších zpráv nebylo.

V tomto okamžiku čelo jezd. pluku 12 dosahovalo vých. okraje Vys. Chvojna. Velitel pluku byl orientován o situaci tak, jak bylo výše líčeno, a měl již od svých průzkumných hlídek zprávy, že jižní křídlo 15. divise, a to jeden prapor 64. pěšího puku, je v prostoru koty 269 jihozápadně od Sutých Břehů, který však ještě kolem 6. hod. nebyl ani v dotyku s nepřítelem.

V 6'40 hod. zahajuje předvoj náhle vynucený ústup na celé čáře a velitel JP. 12 nabývá poznenáhlu dojmu, že předvoj vzhledem k ztrátám, které má, a vzhledem k značné nepřátelské přesile sotva se již sám

někde zachytí a že je těžko očekávat, aby ještě udržel Vys. Chvojno; zároveň bylo slyšet velmi silnou dělovou palbu ze směru od Třebechovic a východně. Uvažujme nyní o rozhodnutí velitele JP. 12. Opět prosím čtenáře, aby si zopakoval situaci, trochu se do ní vžil a pak uvažoval o možném nebo nejlepším rozhodnutí velitele JP. 12. Zakreslil jste své rozhodnutí tužkou nebo uhlem do mapy?

Možných rozhodnutí velitele skupiny je jako vždy několik!

Bez klasifikování nebo třídění jednotlivých řešení uvedeme je postupně tak, jak nám přicházejí na mysl:

1. Jít s jezd. plukem 12 kupředu, podchytit předvoj, podstoupit boj a pak nepřítele zatlačit.

2. Obsadit a zajistit Vys. Chvojno, které, jak víme, má pro nás velkou důležitost, pak nechat ustoupit přes Vys. Chvojno předvoj a s gros skupiny zůstat v obraně.

3. S jezd. plukem 12 přepadnout východní bok nepřítele ještě během pronásledování ustupujícího SPO. 14 k Vys. Chvojni. V tomto případě by bylo nutno manévrovat v lese asi z prostoru západně od koty 303 směrem na Homole a pak snad na kotu 316 nebo ve směru na kotu 286.

4. Vyčkat ještě s plukem v lese východně od Vys. Chvojna a připravit se k protiútoku do boku nepřítele, jakmile zahájí útok na Vys. Chvojno od severu, porazit ho zde a pak jít za svým úkolem.

5. Bytí s plukem připraveným k zásahu buď na západ k přepadení východního boku nepřítele anebo na severozápad k obchvatnému manévru lesem proti téměř východnímu boku nepřítele. Stáhnout proto pluk poněkud na východ od Vys. Chvojna a zachovat si tak volnost jednání v kterémkoli z obou uvedených směrů.

Uvažujme schválně o všech pěti řešeních a odpovězme při každém na tyto otázky:

- a) jednám ve smyslu úkolu, který jsem dostal?
- b) nevzdávám se neodůvodněně svého původního rozhodnutí a nepřenechávám předčasně iniciativu svému odpůrci?
- c) neztrácím čas?
- d) nebudu poražen po částech; nenechám zbytečně vykrvácet předvoj?
- e) mohu počítat s překvapujícím a rozhodným výsledkem?
- f) jak může nepřítel mému manévru čelit?

Prosím čtenáře, aby všechna řešení podrobil nejprve sám kritice s hlediska těchto šesti otázek a pak teprve aby pokračoval v studiu tohoto cvičení. Jste hotov?

Sám v svém rozboru budu velmi stručný a upozorním v každém řešení na jeho největší plus a největší minus.

Řešení první má jen jedno plus, že se neztrácí čas, avšak ani překvapení ani rozhodný výsledek nemohu očekávat, poněvadž jdu do střetného boje do lesa, kdy vlastní jednotky jsou donuceny k překotnému, snad i nepořádnému ústupu před nepřátelskou přesilou.

Řešení druhé má hlavní nedostatek v tom, že prozatím naprosto bez důvodu a snad i trvale se opouští od stanoveného úkolu.

Řešení třetí má velmi mnoho kladných stránek. Tento manévř však vyžaduje velmi odvážného velitele, velmi dobře vycvičené jednotky a naprosté spolupráce s SPO.14, který nesmí být sám úplně poražen v době, kdy gros sil skupiny bude provádět dosti obtížný manévř.

Řešení čtvrté má snad všechny přednosti, avšak bude zde velmi těžko vystihnout správný moment protiútoků. Vyrazí-li protiútok do boku čelních nepřátelských jednotek, může se stát, že sám vystaví svůj bok útoku druhého nebo třetího sledu nepřátelské sestavy. Bude-li se s protiútokem otálet, je nebezpečí, že bude chystaná akce předčasně odhalena.

Řešení páté má tu velkou výhodu, že si velitel zachovává naprostou volnost jednání, avšak vyčkáváním ztrácí čas, kterého může nepřítel velmi dobře využít jednak k zajištění svého východního boku, jednak k uvedení svých jednotek do pořádku k vyrazení z lesa a k dalšímu postupu na Vys. Chvojno; musíme si přece být dobře vědomi toho, že i vítězíci soupeř nemá v lesním boji na výši ani nervy, ani morálku a mnohdy ani kázeň.

Nuže, kterému řešení tedy dáme přednost? V našem konkrétním a skutečném případě si velitel skupiny volil řešení třetí, poněvadž nechtěl vyčkávat vývoje událostí, které mu již nemohly nic podstatného přinést, a naopak oloupil by ho, jak snad se velmi správně domníval, o čas. Dále, protože se plným právem obával o další osud svého SPO., který mohl být i během krátké doby lesního boje nepřátelskou přesilou rozdrcen. Počítal velmi důvodně s možností překvapení a konečně přenechával nepříteli co nejméně času čelit tomuto svému manévru.

Tudíž velitel JP.12 jednal ve smyslu úkolu, který dostal, nevzdal se svého původního rozhodnutí a velmi spěšně se svou hlavní akcí, aby SPO. 14 nebyl osamocen a úplně poražen. Konečně hledal překvapení a možnost obchvatu severního křídla nepřítel i přes to, že o něm měl velmi povšechné zprávy.

*

V 7 hod. je již v činnosti děl. oddíl 85, který z palebného postavení u Vys. Chvojna podporuje těžký ústupový boj SPO.14, jenž má udržet Vys. Chvojno a donutit nepřítel k útoku na tuto osadu. V touž dobu vede sám velitel skupiny jezd. pluk 12 s dvěma doprovodnými děly skrz les a již kolem 8. hod. napadá východní bok a tyl nepřátelské útočné

19

sestavy, která v palbě modrého dělostřelectva a těžkých kulometů dosahuje právě jižních okrajů lesa severně od Vys. Chvojna.

Velitel skupiny zeslabil jezd. pluk 12 jen o dvě čety, kterým dal za úkol přehradit na okraji lesa vých. od Vys. Chvojna směr Vys. Chvojno, Borohrádek a podporovat ústup z lesa SPO.14, kdežto celý pluk vedl osobně záp. od koty 303 a pak lesními průseky vedoucími k Homoli jsa zajištěn pátrači na blízké vzdálenosti. Pluk postupoval, řídě se palbou v lese, která byla hlavním vodítkem při jeho postupu. Silná palba, která trvala bez přestání, také mluvila, že SPO.14 klade přece odpor nepříteli a že nepřítel proniká kupředu velmi pomalu.

V 730 hod. obě čelní eskadrony (postupovalo se v úzké, ale hluboké sestavě — vhodné k okamžitému útoku v lese nebo manévru) stály již asi 300 metrů před silnicí Vys. Chvojno, Homole — frontou na západ asi 300 m jihových. od můstku 283. Tato silnice se neměla bez rozkazu velitele skupiny překračovat. Od pátračů byly vesměs souhlasné zprávy, že silnice jižně od Homole je od nepřítelů prosta a že vidlice cest východně od Homole je stále ještě obsazena částmi p. pl. 64. V 740 hod. je silnice překročena a postup se řídí na západ ve směru na kotu 286. Před 8. hod. je hlášen proud nepřátelské pěchoty asi 300 m dlouhý, postupující po silnici na jihovýchod (zad asi na výši koty 286), kdežto boj podle všech známek se již vedl na jižních okrajích lesa severně od Vys. Chvojna.

V zápětí dochází k překvapujícímu útoku dvou eskadron na pochodující proud, který je snadno rozprášen, a pak k zásahu celého jezdeckého pluku bez jedné eskadrony směrem jižním, kde překvapená nepřátelská pěchota couvla z okrajů lesa ve velkém nepořádku na západ a přišla při tom o své dělostřelectvo a většinu těžkých kulometů.

Jedna eskadrona jezd. pluku 12 dosáhla Bělečka kolem 9. hod., sev. křídlo 14. divise udrželo své postavení a zálohy, které měl velitel severního pěšího pluku k dispozici, přispěly JP.12 velmi podstatně k vyčištění lesa od nepřítelů.

V 915 hod. dostává velitel JP.12 radiotelegrafický rozkaz od velitele AS., aby vzhledem k celkové situaci udržel do večera čáru: kota 286, Homole a dále nepostupoval.

*

Poněvadž toto cvičení mělo skutečný děj, jehož průběh byl jen zčásti upraven v intencích Cvičebních listů, uvádím pro úplnost i námět strany červené:

I. Všeobecná situace.

Do 12. hod. 29. dubna ustoupil nepřítel pod tlakem vlastních jednotek až na čáru tok Labe, Pardubice, Lukovna, Hrachoviště, Tře-

bechovice. Odpoledne nasazený vlastní útok 20. divise v prostoru Třebchovice a Újezdec byl zastaven nepřítelem před silně vybudovaným postavením v prostoru Petrovice a Bolehošť. Lhota.

Jižně od zalesněného pásma jv. od Hradce Králové vyrazila k útoku vlastní 21. divise teprve v pozdních odpoledních hodinách. V lese jihovýchodně od Hradce Králové, kde bojuje zvláštní styčný oddíl, nebyla situace vyjasněna.

Ve 20 hod. dosaženo čáry: Pardubice, Sezemice, Časy, Svoboda, Petrovičky, Bolehošť.

II. Zvláštní situace.

Vlastní VII. AS. bude pokračovati i 30. dubna od 6 hod. v útoku s úsilím na jihu. Cyklistický prapor VII. přesunut v 0³⁰ hod. 30. dubna do Třebchovic k dispozici vel. 20. divise.

III. Povšechná situace viz oleatu.

Velitel cykl. praporu VII. dostal ve 3³⁰ hod. v Třebchovicích tento zvláštní ústní rozkaz velitele 20. divise:

I. Divise vyrazí v 6¹⁵ hod. k útoku ve všeobecném směru Třebchovice, Borohrádek. Úsilí na jižním křídle přes les Oboru a Novoveský revír k vyvrácení silně opevněných postavení u Petrovic a k uvolnění směru na Borohrádek. Hranice pásma divise na jihu: (mimo) Bělečko, Homole...

Osada Bělečko byla k večeru 29. dubna obsazena zvláštním styčným oddílem, jehož SV. je tamtéž.

II. Cykl. prapor VII. vyrazí co nejdříve ve směru Krňovice, Bělečko, Vys. Chvojna s úkolem:

zajistit jižní křídlo divise proniknutím do prostoru Vys. Chvojna, kterého se zmocní a udrží.

Zajistí styk s jednotkami 21. divise.

Při nuceném ústupu přehradí komunikace v prostoru Homole kóta 315 a u kóty 286. V krajním případě udrží prostor Bělečko.

P o z n á m k a: zjištěná křídla obou divisí:

jižní křídlo 20. divise — háj. 1 km sevových. od Bělečka;
severní křídlo 21. divise u Byště.

*

V závěru tohoto cvičení chci zdůraznit jen tolik, že zejména jezdecký velitel musí dobře počítat s tím, že se nejčastěji bude rozhodovat při naprostém nedostatku zpráv, což jej nesmí svádět k zbytečnému vyčká-

vání nebo k nerozhodnosti. Využili jsme tohoto konkrétního případu, abychom se poněkud obšírněji pozastavili u velitelské činnosti před bojem, kterou rádi přehlízíme, a abychom ukázali důležitost naprostého porozumění vnitřní hodnotě každého zpravodajství, zejména u nejpřednějších zpravodajských orgánů, a konečně i důležitost osobního styku, zejména v bojových akcích jezdeckva.

Tyto okolnosti byly i hlavním účelem našeho cvičení.

